

Dr hab. Ewa Maria Marciniak

Warszawa, 26.10. 2019r

Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych

Uniwersytet Warszawski

Recenzja

dorobku dr Marty Jas-Koziarkiewicz w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce na podstawie monografii „Euranet Plus. Europejski głos w twoim domu. Radio w procesie europeizacji” stanowiącej osiągnięcie naukowe o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311).

Informacje ogólne

Doktor Marta Jas-Koziarkiewicz jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce i od 2008 roku jest pracownikiem Uniwersytetu Warszawskiego, początkowo na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, obecnie w Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych. Stopień doktora uzyskała w 2008 roku na podstawie pracy doktorskiej pt. „Dotowana prasa mniejszości niemieckiej w Polsce jako prasa środowiskowa” – promotor - prof. dr hab. Ewy Stasiak-Jazukiewicz.

Ocenia głównego osiągnięcia badawczego

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę procedury habilitacyjnej dr M. Jas-Koziarkiewicz wskazała książkę pt. „Euranet Plus. Europejski głos w twoim domu. Radio w procesie europeizacji”, 286 str. Elipsa, Warszawa 2019.

Przedłożona do oceny monografia jest rezultatem konceptualizacji badań prowadzonych przez dr M. Jas-Koziarkiewicz, jest więc udanym zwieńczeniem wielu lat poszukiwań istoty europeizacji i wartości europejskich eksponowanych w mediach.

Recenzowana książka składa się z wprowadzenia, 5 rozdziałów, zakończenia, załączników (scenariusze pogłębionych wywiadów indywidualnych), bibliografii oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Treści są ułożone w logiczny i koherentny sposób, podzielone na część teoretyczną i empiryczną.

W rozdziale pierwszym *Europeizacja a wymiar komunikacyjny integracji europejskiej* i drugim *Polityka informacyjna Unii Europejskiej w służbie europeizacji wyznawanych wartości* Habilitantka przedstawia definicje i określenia kluczowych dla swoich badań pojęć i kategorii. Przykładowo wyjaśniona jest europeizacja jako proces, europeizacja wartości, polityka informacyjna, radio jako medium. Habilitantka rzeczowo opisuje i wyjaśnia te pojęcia i kategorie, odwołuje się do literatury przedmiotu, która jest wyjątkowo bogata i reprezentatywna dla tej problematyki. Ponadto, Autorka wykazuje się zdolnością do krytycznej analizy literatury przedmiotu, nie jest niewolnikiem ustaleń cytowanych autorów, co świadczy nie tylko o wysokiej erudycji, ale również o bardzo dobrym rozpoznaniu wskazanych wyżej zagadnień. Dr Jas-Koziarkiewicz sprostowała również wyzwaniom wynikającym z konieczności łączenia podejścia politologicznego z podejściem medioznawczym i to na poziomie ram teoretycznych i warsztatu metodologicznego.

Kolejne rozdziały to doniesienia z przeprowadzonych badań. Interesujące poznawczo są kwestie związane z analizą agendy dziennikarzy i wydawców pod kątem eksponowania wartości europejskich (rozdział III). Autorka odpowiada na pytania: jakie tematy europejskie dziennikarze uznają za interesujące?

- w jaki sposób opowiadają w audycjach o UE?
- jakie wartości europejskie można odnaleźć w ich wypowiedziach dotyczących informowania o UE?

- jakie ramy interpretacyjne występują w ich wypowiedziach na temat przygotowanych materiałów dziennikarskich o UE?
- jak oceniali projekt Euranet Plus?

Rozdział ten wieńczy identyfikacja i analiza ram interpretacyjnych. Autorka wyróżniła kilka ram interpretacyjnych: ramę ludzkich spraw, ramę konfliktu, ramę konsekwencji ekonomicznych oraz dwie ramy w niewielkim stopniu reprezentowane – rama moralności i społecznej odpowiedzialności.

W rozdziale IV Habilitantka podnosi kwestie Unii Europejskiej w audycjach Euranet Plus w kontekście ram interpretacyjnych i wartości europejskich. Poszukuje odpowiedzi na następujące pytania:

- jakie tematy europejskie były prezentowane w audycjach Euranet Plus?
- które tematy europejskie były najczęściej podejmowane w audycjach?
- w jaki sposób omawiano poszczególne tematy?
- jakie wartości europejskie można zidentyfikować w analizowanych audycjach?
- jakie ramy interpretacyjne występują w audycjach?
- jak często posługiwano się poszczególnymi ramami?

W swoich rozważaniach dokumentuje dominację ramy konfliktu w analizowanych audycjach oraz konkluduje, że „analiza sposobów prezentacji tematów w audycjach realizowanych w ramach projektu Euranet Plus uprawnia do wniosku, że koncentrowano się w niej na ważkich, aktualnych wydarzeniach w Unii Europejskiej (...) Wieloaspektowe podejście do tematów wiązało się również z przywoływaniem zróżnicowanych poglądów”. (s.197). Ponadto Habilitantka stwierdza, że prezentowane audycje w dużym stopniu służyły kontroli sprawowania władzy w UE.

Rozdział V to analiza UE w przekazie medialnym z perspektywy odbiorców. Autorka prezentuje w nim wyniki badań fokusowych przeprowadzonych wśród studentów. Badania były zorganizowane wokół pytań m.in. o to:

- w jakich sytuacjach media interesowały się tematyką unijną?

- jak respondenci ocenili sposób prezentacji tematyki unijnej w przekazach medialnych?
- jakie wartości europejskie były przedstawiane w przekazach medialnych?
- jakie wartości europejskie studenci zidentyfikowali w audycji Euranet Plus?
- jakie były oczekiwania respondentów w zakresie sposobu prezentowania informacji europejskich przez media?
- jakie ramy interpretacyjne w przekazie medialnym i audycji zrealizowanej w ramach projektu Euranet Plus zidentyfikowano na podstawie wypowiedzi studentów?
- jakich ram interpretacyjnych respondenci oczekiwaliby w materiałach dziennikarskich podejmujących kwestie europejskie?

I tym razem w wyniku analiz Autorka zidentyfikowała wartości europejskie, jakie dostrzegają odbiorcy w audycjach radiowych oraz odpowiedziała na pytanie o ramy interpretacyjne, które osoby badane dostrzegały w prezentowanych materiałach. W tym rozdziale moją uwagę zwrócił skonstruowany przez Autorkę *Dekalog informowania o UE*. Jest on rezultatem analizy wypowiedzi respondentów. Zatem badania dr Marty Jas Koziarkiewicz mają również istotny walor aplikacyjny.

Zakończenie, które zaproponowała Habilitantka należy uznać za wzór tego rodzaju wypowiedzi naukowej. Zarówno zawartość, jak i struktura oraz wnioski o charakterze *de lege ferenda* czynią zakończenie adekwatnym do prowadzonych rozważań, zaś klarownie przedstawione konkluzje czynią całość monografii niezwykle interesującym, aktualnym przedsięwzięciem naukowym. Ogromnym atutem tej monografii są dołączone narzędzia badawcze, w tym scenariusze indywidualnych wywiadów. Umożliwia to potencjalnym kontynuatorom prowadzenie podobnych badań. Do bibliografii nie mam żadnych zastrzeżeń, jest ona reprezentatywna, uporządkowana, bogata i zróżnicowana pod względem jakościowym. Nie bez znaczenia jest również streszczenie pracy w języku polskim i angielskim

Metodologia badań

Odnosząc się do warstwy metodologicznej tej monografii, pragnę zauważyć, iż dr Marta Jas-Koziarkiewicz wykazuje się adekwatnym do podjętych badań podejściem metodologicznym. Swoje koncepcje wraz z uzasadnieniem umieściła w rozbudowanym wprowadzeniu, w którym prezentuje metody i podejścia badawcze, osadzając je w szerszych perspektywach. Sformułowała dwa główne cele badań:

- „czy i w jaki sposób audycje radiowe realizowane w projekcie Euranet Plus przyczyniły się do procesu europeizacji podzielanych wartości określanych w aktach prawnych UE?”
- „w jaki sposób wykorzystano rodzajowe ramy interpretacyjne w audycjach radiowych tego projektu”

W pracy nie sformułowała hipotez, co jest dopuszczalną procedurą, natomiast główne pytania badawcze mają uszczegółowione w każdym z empirycznych rozdziałów książki, o czym pisałam przy okazji omawiania struktury pracy. W każdym z tych rozdziałów Autorka odnosi się do owych pytań, konstruuje więc trzy zamknięte, koherentne całości będące rezultatem Jej badań. W przedstawionej monografii Autorka wykorzystuje podejścia badawcze właściwe dla badań politologicznych, osadza swoje badania w nurcie interpretacyjnym, w szczególności wykorzystowała podejście konstruktywistyczne. Ze względu na materię badań musi wykorzystywać również metody typowe dla nauki o mediach i komunikacji społecznej, co przyczynia się do powstania całościowego obrazu europeizacji sfery komunikacyjnej. W tej części recenzji wypada podkreślić, że Habilitantka swoje ustalenia badawcze prezentuje na podstawie własnych, autorskich badań, a nie tylko literatury przedmiotu i źródeł zastanych. Praktykowała więc różne formy poznania naukowego, różne formy opracowania materiału badawczego, co niewątpliwie przyczyniło się do powstania książki dojrzałej, w której mogła zaprezentować wielowymiarowy warsztat pracy badacza.

Całość prezentowanej monografii oceniam bardzo pozytywnie w kontekście zarówno stosowanych ram teoretycznych, metodologii procesu badawczego oraz wniosków. **Stwierdzam, że monografia stanowi osiągnięcie naukowe w rozumieniu**

ustawowym, zaś Habilitantka wnosi istotny wkład do nauki o polityce i administracji.

W szczególności za osiągnięcie badawcze dr Jas-Koziarkiewicz uznaje autorski katalog wartości europejskich, skonstruowany na podstawie jej badań. Zaliczyła do nich: bezpieczeństwo, dobrobyt, pokój, praworządność, samorealizację, solidarność, wolność, wspólnotę, współpracę.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizatorskiego i popularyzacji nauki

Dr Marta Jas-Koziarkiewicz od wielu lat konsekwentnie zajmuje się problematyką z zakresu komunikowania politycznego, a poszczególne obszary jej dociekań są tyleż wobec siebie komplementarne, co rozłączne. W moim odczuciu sprzyja to z jednej strony poszerzaniu badań - zakresowemu i warsztatowemu, z drugiej zaś pogłębionej eksploracji zagadnień.

I tak dr Jas-Koziarkiewicz w szczególności zajmuje się badaniem:

- polityki informacyjnej UE i jej ewaluacją,
- polityki medialnej,
- mniejszości narodowych i ich mediów,
- antyterrorystyczną polityką informacyjną i sposobem relacjonowania zamachów terrorystycznych.

Na osiągnięcia badawcze dr Marty Jas-Koziarkiewicz po uzyskaniu stopnia doktora składają się 34 publikacje, w tym: 3 książki (opublikowana praca doktorska, jedna publikacja współautorska oraz monografia habilitacyjna); 1 książka pod redakcją naukową; 12 artykułów naukowych, w tym 4 opublikowane w czasopismach znajdujących się w bazie ERIH Plus (jeden we współautorstwie; jeden w języku angielskim opublikowany we włoskim czasopiśmie naukowym) oraz 8 opublikowanych w innych czasopismach naukowych (cztery w języku angielskim, w

tym: jeden opublikowany w rumuńskim czasopiśmie, jeden we współautorstwie opublikowany w rosyjskim czasopiśmie naukowym); 11 rozdziałów w pracach zbiorowych; 6 raportów przygotowanych w ramach projektu finansowanego z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wszystkie opracowane we współautorstwie); 1 analiza opracowana dla Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (we współautorstwie).

Jej aktywność konferencyjna jest ponadstandardowa. Uczestniczyła w 28 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. Podkreślić trzeba, iż referaty wygłaszane na konferencyjnych nawiązują tematycznie i metodologicznie do realizowanych badań, zaś na szczególnie pozytywną ocenę zasługuje fakt uczestnictwa w projektach badawczych finansowanych przez Jean Monnet Network i Komisję Europejską. w trakcie międzynarodowych warsztatów eksperckich dla przedstawicieli grupy G6 i reprezentantów środowiska dziennikarskiego oraz na posiedzeniu Krajowej Rady Radiofonii Telewizji. Ciekawym doświadczeniem Habilitantki jest współmoderowanie sondażu deliberatywnego, co niewątpliwie umożliwiło poznanie walorów i ograniczeń tej metody badawczej.

Dr Marta Jas-Koziarkiewicz brała udział w badaniach dotyczących obecności w międzynarodowym dyskursie publicznym tak zwanych wadliwych kodów pamięci, czyli nieprawdziwych określeń nazistowskich obozów zagłady i obozów koncentracyjnych założonych przez Niemców w okupowanej Polsce, polityki ochrony środowiska i prasy regionalnej w Polsce. Świadczy to kompetencjach analitycznych i popularyzatorskich Habilitantki

Habilitantka podaje liczbę cytowań według Google Scholar (37) oraz Indeks Hirscha według badań Publish or Perish (3). Dr M. Jas-Koziarkiewicz aktywnie uczestniczyła w 11 projektach badawczych krajowych i międzynarodowych, w tym była kierownikiem jednego projektu badawczego („Polityka informacyjna w Unii Europejskiej, strategii, działania i wykorzystywane narzędzia”, projekt MNiSW.

W dorobku dydaktycznym podkreślić należy udział w programach Erasmus i stypendium w Uniwersytecie Saarbrücken.

Na uwagę zasługuje fakt, że aż trzy razy pełniła funkcję promotora pomocniczego w otwartych przewodach doktorskich.

Habilitantka wiele swojego czasu poświęciła na działania popularyzujące naukę. M.in.: organizację „Objazdowej Szkoły Europejskiej”, Otwartego Uniwersytetu Europejskiego, konkursów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych poświęconych tematyce europejskiej.

Habilitantka jest członkiem trzech krajowych towarzystw naukowych i jednego towarzystwa międzynarodowego, ważnych z punktu widzenia usytuowania badań przez nią prowadzonych (PTSE, PTNP, PTKS, IPSA) oraz bierze udział w pracach komitetów naukowych czasopism „Przegląd Europejski” (sekretarz redakcji), „Studia Wschodnioeuropejskie” (zastępca redaktora naczelnego).

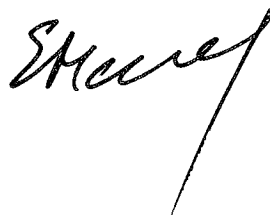
Dr Jas-Koziarkiewicz była promotorem 71 prac licencjackich oraz recenzentem 110 prac. Prowadzi przedmioty związane z własną aktywnością badawczą.

Dr M. Jas-Koziarkiewicz była kilkakrotnie nagradzana przez dziekana Wydziału i rektora UW za prace organizacyjne i promujące naukę. Aktywności świadczą o dużym zaangażowaniu Habilitantki w życie uniwersytetu.

Wniosek końcowy

Stwierdzam, na podstawie przedłożonej dokumentacji, że dorobek dydaktyczny i organizatorski oraz naukowy dr Marty Jas-Koziarkiewicz, **w tym przedstawiona jako osiągnięcie badawcze monografia „Euranet Plus. Europejski głos w twoim domu. Radio w procesie europeizacji”** spełnia wymagania stawiane przez przepisy ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz kryteria oceny osiągnięć osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zawarte w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki z 14 marca 2003 roku oraz w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 roku.

W związku z tym uzasadnione jest sformułowanie przeze mnie wniosku o nadanie dr Marcie Jas-Koziarkiewicz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, które odpowiadają dyscyplinie nauki o polityce i administracji wg nowej klasyfikacji.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Marek', with a long, sweeping stroke extending downwards and to the right.